

MILJØ-
DIREKTORATET

FAKTAARK

M-663 | 2016

Foto: Øystein Paulsen

Raet nasjonalpark er opprettet

Områdene hvor moreneryggen «Raet» går i land i Aust-Agder har blitt nasjonalpark etter vedtak av Kongen i statsråd 16. desember 2016. Dette storslåtte naturlandskaps rikdommer har vært grunnlaget for menneskers aktivitet helt siden isen trakk seg tilbake for rundt 12 000 år siden. Raet nasjonalpark omfatter ca. 607 kvadratkilometer av kystnaturen og havet utenfor Grimstad, Arendal og Tvedestrand kommuner i Aust-Agder.

Skagerrakkysten i et nøtteskall

Raet nasjonalpark representerer en stor del av det kystnaturen langs Skagerrakkysten har å by på. Fra de varmekjære edelløvs-skogene med bøkeskogen i Grimstad, via lynchheiene utenfor Lyngør, våtmarker ved Nidelvas utløp, strandenger og strandsumper i strandsonen og marine naturtyper som bløtbunnsområder, ålegrasenger og tareskoger. Israndsavsetningene fra siste istid preger området med lange rullesteinsstrender, strandvoller, isskurt svaberg med rundsva og «hvalskrotter», og store områder med løsmasser.

Svært viktig område for biologisk mangfold

Nasjonalparken har et rikt fugleliv. I løpet av fugletrekket kan man påtreffere flere lokalt og

nasjonalt sjeldne arter i området. Nasjonalparken huser også flere store hekkekolonier, særlig stormåke- og storskarvkolonier, men også kolonier av fiskemåke og den rødlistede makrellterna. Nasjonalparken er hjem for en svært mangfoldig planteflora og insektfauna. De rødlistede karplantene strandrødtopp, dvergtusengylden og pusleblom har sine norske kjerneområder i nasjonalparken. I nasjonalparken er det registrert 1530 sommerfuglarter, hvorav 168 er rødlistet. Edelløvs-skogen på Lillenes i Grimstad har en unik sopp og lavflora med blant annet 20 rødlistede sopparter.

Sjøområdene

Nasjonalparken omfatter store sjøområder, fra

de rike og produktive gruntvannsområdene i skjærgården og ut til rundt 500-meters dyp nær Norskerenna. Øst i nasjonalparken, der moreneryggen ligger under vann, finnes tareskoger av nasjonal verdi. Den steinete ryggen gir ideelle leveområder for krepsdyr som hummer. Lenger vest, der raet går på land, finnes større bløtbunnssområder og mange ålegrasenger. Ved Nidelvas utløp er også fylkets eneste brakkvannsdelta. Sammen blir dette høyproduktive oppvekst- og leveområder for et variert marint liv. Dypet er også preget av isens skuringer, og her finner vi et variert og terrassert sjøbunnslandskap med hardbunn og bløtbunn. Dette gir grunnlag for et mangfoldig dyre- og planteliv i havområdene, og rike fiskerier blant annet etter reke og kreps.

Friluftsliv

Raet nasjonalpark er et av Sørlandets mest brukte friluftslivsområder, og særlig sommerstid kommer mange besøkende sjøveien. Mange av øyene er sikret som friluftsområder og skjærgårdspark. Nasjonalparken egner seg godt for kajakkpadling og vindsurfing, båt- og fotturer, fritidsfiske og bading. Det finnes 132 fritidsboliger innenfor nasjonalparkens grenser, og flere hundre like utenfor.

Kulturminner og landbruk

Kulturhistorien i nasjonalparken er preget av kontakten med havet. Her finnes hele fire frede-

de fyr; Lyngør, Møkkalasset, Store og Lille Torungen. Flesteparten av de eldste kjente kulturminnene er gravminner (67 lokaliteter). Gravminnene omfatter de store feltene med gravrøyser som ligger midt i leia på Jerkholmen og på Tromlingene. Mange av sporene etter skipstrafikken finnes i dag under vann, i form av vrak, rester av last, ballastrøyser og lignende. Det er registrert 67 lokaliteter med kulturminner under vann, og det er stort potensiale for ytterligere funn. Tidligere var det mye beitedyr i nasjonalparken, og fortsatt er det beitedyr i flere områder, særlig på øyene. Dette bidrar til å opprettholde det åpne landskapet og sikre viktige naturtyper med sjeldne og trua plante- og dyrearter.

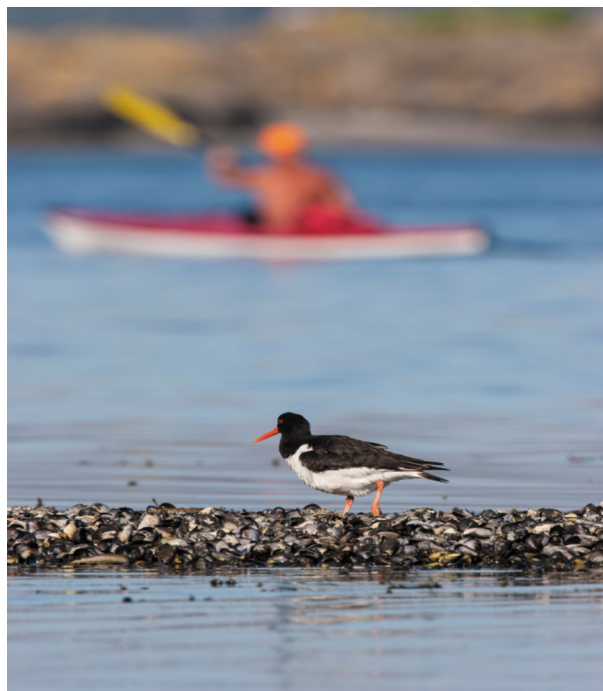

Foto: Øystein Paulsen

FAKTA OM RAET NASJONALPARK

- Opprettet 16. desember 2016
- Ligger i Grimstad, Arendal og Tvedestrand kommuner i Aust-Agder
- Omfatter ca. 607 kvadratkilometer totalt
- Landareal: ca. 8 kvadratkilometer
- Sjøareal: ca. 599 kvadratkilometer

LENKER

- www.miljodirektoratet.no
- www.miljostatus.no
- www.regjeringen.no/kld
- www.fylkesmannen.no/av
- www.nasjonalparkstyre.no